

ÅOK og ÅOP i Norli Pension Livsforsikring A/S

Norli oplyser hvert år de to nøgletal ÅOK og ÅOP på kundernes årlige pensionsoverblik. ÅOK og ÅOP står for "Årlige omkostninger i kroner" og "Årlige omkostninger i procent", og viser de samlede omkostninger, hver enkelt kunde har betalt for at have sin pensionsordning i Norli.

Norli ønsker at vise kunderne alle de omkostninger, der er forbundet med at have en pensionsordning i selskabet. I enkelte tilfælde er det ikke muligt at indhente alle oplysninger om omkostninger fra tredjepart. I disse tilfælde anvendes de foruddefinerede satser, som fremgår af branchehenstillingen. Der er desuden foretaget enkelte afgrænsninger undervejs.

De oplyste ÅOK og ÅOP tal er beregnet på baggrund af henstillingen fra brancheforeningen Forsikring & Pension. Læs om den fælles branchestandard på forsikringogpension.dk

I denne beskrivelse er der redegjort for den anvendte metode i Norli Pension Livsforsikring A/S.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
1 Omkostningsbegreber	3
2 Samlede administrationsomkostninger	3
3 Samlede investeringsomkostninger	3
3.1 Investeringsomkostninger i danske fonde	3
3.2 Investeringsomkostninger i udenlandske fonde	4
3.3 Periodeforskydning ved opgørelse af ÅOP for fonde	4
4 Betaling for sikkerhed	4
4.1 Direkte betaling for garanti.....	4
5 Mægleromkostninger	5
6 ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant	5
7 ÅOK for kunder der har forladt selskabet	5
8 Metodebeskrivelse og afstemning	6
8.1 Metodebeskrivelse	6
8.2 Afstemning.....	9
9 Erklæringer	10
9.1 Erklæring fra Norli	10
9.2 Erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP	11

1 Omkostningsbegreber

I henstillingen fra Forsikring & Pension arbejdes der med fire overordnede omkostningsbegreber.

- Samlede administrationsomkostninger
- Samlede investeringsomkostninger
- Betaling for sikkerhed (risikoforrentning og garantibetaling)
- Mægleromkostninger (omkostninger til ekstern rådgiver)

2 Samlede administrationsomkostninger

De samlede administrationsomkostninger omfatter udgifter til administration, samt løbende service og rådgivning. Omkostningerne bliver trukket direkte i kundernes indbetalinger, indskud, overførsler, eller i opsparingen.

Desuden indgår administrationsomkostninger vedrørende tilknyttede forsikringer som fx:

- Gruppelivsforsikring

3 Samlede investeringsomkostninger

Fælles for investeringsomkostningerne er, at de er trukket fra i det afkast eller den depotrente kunderne får. Omkostningerne dækker udgifter til investering og forvaltning af kundernes pensionsopsparinger. Det gælder både udgifter til Norli og til eksterne forvaltere.

En del af investeringsomkostningerne fremgår direkte af selskabets regnskab, mens den del, der vedrører de underliggende aktiver, der investeres i fonde, opgøres på baggrund af oplysninger fra de pågældende kapitalforvaltere eller de foruddefinerede satser.

3.1 Investeringsomkostninger i danske fonde

Investeringsomkostninger for fonde er opgjort med udgangspunkt i fondenes officielle omkostningstal ÅOP. Danske investeringsforeninger opgør ÅOP en gang årligt i forbindelse med foreningernes aflæggelse af årsregnskaber. ÅOP tallene er offentligt tilgængelige på InvesteringsForeningsRådets hjemmeside: www.ifr.dk

ÅOP for danske fonde består af følgende:

- *Total Expense Ratio (TER)
- **Emissionstillæg og indløsningsfradrag (Der medtages 1/7 del af fondens maksimale emissionstillæg og indløsningsfradrag, da det antages, at fonden ejes i 7 år)
- ***Direkte omkostninger i forbindelse med porteføljepleje.

*TER omfatter beholdningsprovision, som er honorering af distributionskanaler, honorar for investeringsrådgivning/porteføljevaltning, gebyr til depotselskab og udgifter til administration (som fx løn, husleje m.m.).

**Norli regner ikke emissionstillæg eller indløsningsfradrag med i fondenes ÅOP, da kunderne i Norli ikke betaler disse omkostninger.

***Fondens direkte omkostninger omfatter kurtage, eventuelle handelsafgifter og skatter men ikke indirekte omkostninger, hvor disse er en del af den handlede kurs – kursspreads.

3.2 Investeringsomkostninger i udenlandske fonde

Udenlandske fonde er ikke omfattet af samme regler som danske fonde, og der stilles fx ikke krav om, at de skal beregne og offentliggøre ÅOP tal. Derfor har Forsikring & Pension henstillet til, at pensionsselskaberne beregner ÅOP for udenlandske fonde, som summen af den enkelte investeringsfonds TER, som fremgår af fondenes regnskaber, tillagt fondens direkte omkostninger i forbindelse med porteføljepleje.

Hvis det ikke er muligt, at få oplyst størrelsen af en fonds direkte omkostninger for porteføljepleje, skal selskaberne ifølge henstillingen fra Forsikring & Pension anvende et omkostningstillæg jævnt før nedenstående skemaer:

T.E.R.-tillæg for udenlandske investeringsforeninger, obligationer, bp.

Aktivt forvaltede		Passivt forvaltede	
Udviklede lande	Ikke-udviklede lande	Udviklede lande	Ikke-udviklede lande
3 bp.	11 bp.	1 bp.	0 bp.

T.E.R.-tillæg for udenlandske investeringsforeninger, aktier, bp.

Aktivt forvaltede		Passivt forvaltede	
Udviklede lande	Ikke-udviklede lande	Udviklede lande	Ikke-udviklede lande
14 bp.	31 bp.	7 bp.	14 bp.

Fondens direkte omkostninger omfatter kurtage, eventuelle handelsafgifter og skatter men ikke indirekte omkostninger, hvor disse er en del af den handlede kurs – kursspreads.

3.3 Periodeforskydning ved opgørelse af ÅOP for fonde

Ved opgørelsen af kundernes samlede ÅOK og ÅOP, anvendes de underliggende fondes senest offentliggjorte investeringsomkostninger på beregningstidspunktet. Det betyder i praksis, at det er forrige års ÅOP for danske fonde, henholdsvis TER for udenlandske fonde, der anvendes, da fondene typisk ikke har aflagt regnskaber eller offentliggjort nye ÅOP/TER satser, når beregningen af kundernes samlede ÅOK og ÅOP finder sted.

4 Betaling for sikkerhed

For Norli Pension Livsforsikring A/S indgår udgifter til risikoforrentning i opgørelsen af ÅOK med en sats beregnet ud fra det, der faktisk er trukket af overskuddet på det realiserede resultat i rentegrupperne. Herudover indgår den del af nedbringelse af skyggekontoen der vedrører tidligere års ikke opnået risikoforrentning og forrentning heraf.

4.1 Direkte betaling for garanti

Kunder i Norli Pension Livsforsikring A/S, betaler ikke for ydelsesgaranti. Tidligere var der betalingen for garantien, der blev trukket direkte på den enkelte kundes ordning i løbet af året. I det tilfælde der har været noget tilbageløb for denne betaling, da vil det indgå i opgørelsen af ÅOK, da det derfor vil fremgå direkte på den enkelte kundes ordning.

5 Mægleromkostninger

Omkostninger til mægler og/eller uafhængig rådgiver omfatter omkostninger for rådgivning i forbindelse med oprettelse samt løbende service. Disse omkostninger trækkes direkte i kundernes indbetalinger, indskud, overførsler, eller i opsparingen. Sådanne omkostninger eksisterer ikke i selskabet.

6 ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant

Omkostninger der er forbundet med hensættelser til invalideudbetalinger oplyses ikke til kunderne. Det drejer sig om risikoforrentning, betaling for garanti og investeringsomkostninger. Summen af de omkostninger udgør post 1C i afstemningsskemaet.

7 ÅOK for kunder der har forladt selskabet

ÅOK for kunder der har forladt selskabet er beregnet og fordelt efter samme metode, som for kunder der fortsat er i selskabet ved årets udgang.

8 Metodebeskrivelse og afstemning

8.1 Metodebeskrivelse

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	De samlede administrationsomkostninger udgør summen af de gebyrer, der trækkes direkte på hver enkelt kundes ordning, samt de omkostninger, der vedrører gruppelivsforsikring. De gebyrer, der trækkes direkte på den enkelte kundes ordning, fremgår af såvel selskabets systemer, som af den detaljerede årlige oversigt kunderne kan finde på Mit Norli. De omkostninger, der vedrører den del af kundernes indbetalinger, der anvendes til gruppelivsforsikring, findes i Forenede Gruppelivs regnskab.	De gebyrer, der trækkes direkte, fordeles og posteres på hver enkelt kundes ordning løbende gennem året. For kunder der forlader selskabet i året, udgør de månedlige fordelte gebyrer de endelige omkostninger for perioden. Omkostningerne vedrørende gruppelivsforsikring, fordeles til de kunder, der rent faktisk har haft den pågældende forsikring i året. Fordelingen sker ud fra størrelsen af den præmie der er betalt til den pågældende dækning.
Omkostnings- og risikoresultat	Det regnskabsmæssige omkostningsresultat indgår heri, mens risikoresultatet vedrører risikodækninger og skader og er således ikke en del af omkostningerne for kunderne.	
De samlede investeringsomkostninger	De samlede investeringsomkostninger udgør dels de omkostninger, som fremgår af årsregnskabet for Norli Pension Livsforsikring A/S, under regnskabsposten "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed", og dels de indirekte omkostninger, der er forbundet med investeringer i fonde, værdipapirer og lignende. Specifikt opgør Norli investeringsomkostninger for følgende to aktivkategorier: • Internt administrerede obligationer • Hedge fonde	Investeringsomkostningerne fordeles på kunderne efter deres gennemsnitlige årlige depot = ($\frac{1}{2}$ x primo depot) + ($\frac{1}{2}$ x ultimo depot).

	Internt administrerede obligationer: For internt administrerede obligationer dækkes omkostningerne af de omkostninger Norli betaler Skandia Asset Management Fondsmæglerselskab A/S. Omkostningerne dækker forvaltning af aktiverne, herunder depotgebyrer, løn, lokaleomkostninger m.m. Hedgefonde: For danske investeringsforeninger (fonde) anvender Norli det officielle ÅOP fra de pågældende fondes seneste regnskab, med de tilpasninger, som er beskrevet ovenfor i afsnittet "Samlede investeringsomkostninger". For udenlandske fonde anvender Norli i stedet fondenes TER (Total Expense Ratio). I TER er kurtagebetaling imidlertid ikke inkluderet, og derfor indhenter Norli selv de faktiske kurtageomkostninger hos de udenlandske fondsforvaltere. I enkelte tilfælde kan eller vil en udenlandsk forvalter ikke oplyse kurtageomkostningerne, så her anvendes de prædefinerede satser fra F&P.	
Risikoforrentning til al basiskapital	Omkostninger til risikoforrentning følger de regler, som selskabet har anmeldt til Finanstilsynet. Oplysningerne for året findes i note 13 i årsregnskabet for Norli Pension Livsforsikring A/S. Her findes egenkapitalens størrelse, samt risikoforrentningen i procent af egenkapitalen. Opgørelse af risikoforretningen er foretaget i overensstemmelse med selskabets anmeldelse til Finanstilsynet. Risikoforrentningen indgår i ÅOK med den sats, der er realiseret. Selskabet har opdelt den samlede skyggekonto i hvad der tilhører utilstrækkeligt risikoforretning og forretning heraf i de historiske år. Opdeling er baseret på regnskabsopgørelser tilbage til	Risikoforrentningen og forrentningen af den ansvarlige kapital fordeles ud på kunderne efter deres gennemsnitlige årlige depot = ($\frac{1}{2}$ x primo depot) + ($\frac{1}{2}$ x ultimo depot).

	2012. Herefter er det antaget ved negativt resultatbidrag til skyggekontoen (pga. et positivt realiseret resultat) at al risikoforrentning blev realiseret. Ved et positivt resultatbidrag antages forskellen mellem kravet for risikoforrentning og resultatbidraget, dog kun hvis det er positivt. Forrentning af dette er regnet forholdsmæssigt i forhold til renten af skyggekontoen de givne år. Kravet til risikoforrentning der er anmeldt til Finanstilsynet er indtil år 2007 estimeret ud fra udviklingen de tidligere år. I 2015 har der været nedskrivning af skyggekonti som følge af genkøb, dette er ikke en indtægt til egenkapitalen og bidrager derfor ikke til at dække utilstrækkelig risikoforrentning. Ydermere har et negativt resultat øget den historisk utilstrækkelige risikoforrentning. Det negative bidrag er fratrukket basiskapitalen og indgår derfor i ÅOK. Selskabet har ikke længere ansvarlig lånekapital. Lånet, der i årsregnskabet for 2014 udgjorde 60 MDKK blev indfriet den 31. oktober 2015 i forbindelse med NICG's overtagelse af selskabet. Selskabet har ikke særlige bonushensættelser.	
Garantibetaling	Garantibetaling følger de regler, som selskabet har anmeldt til Finanstilsynet. Satsen er anmeldt til 0. Posten udgør derfor kun tilbageløb fra tidligere år. Beløbet er fordelt på hver enkelt kundes ordning. Summen af posten "Betaling for garanti", udgør optælling af de månedlige træk på kundernes ordning.	Betaling for garanti fordeles og posteres på hver enkelt kundes ordning i løbet af året. Det samlede beløb fremgår også af den detaljerede årlige oversigt, som kunderne kan finde på Mit Norli.
Mægleromkostninger	Selskabet har ikke mægleromkostninger.	

8.2 Afstemning

Nr.		TDKK
1A	Summen af ÅOK oplyst til kunderne	12.685
1B	Summen af ÅOK fordelt på kunder, der har forladt selskabet	910
1C	Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant	1.309
1D	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK	
1	Summen af ÅOK til kunderne	14.904
	Omkostningspost	TDKK
2	Administrations- og erhvervsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	35.984
3	Leje af domicilejendom	-
4	Mægleromkostninger	-
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber	-
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelse	317
7	Administrations- og erhvervsomkostninger forbundet med SUL-forsikringer, jf. regnskabet	-
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen	-
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	2.120
10	Indirekte investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	41
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen	-
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen	-149
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti	7.519
14	Garantibetalinger	-41
15	Omkostnings- og risikoresultat	-30.226
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres	
17	I alt	15.566
18	Post 1 minus post 17	-662

9 Erklæringer

9.1 Erklæring fra Norli

Norli har dags dato gennemgået og godkendt den kvalitative og kvantitative del af metodebeskrivelserne for regnskabsåret 2015 for Norli Pension Livsforsikring A/S.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelserne er udarbejdet med udgangspunkt i henstillingen fra Forsikring & Pension om metodebeskrivelser (LP-Info 49/14).

Det er endvidere opfattelsen, at beregningen af såvel ÅOK som ÅOP samt de metodemæssige valg, der er redegjort for i ovenstående metodebeskrivelser, er i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pension om omkostninger, herunder beregning af de kundespecifikke ÅOK og ÅOP-tal (LP-Info 49/14).

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK-tal og selskabernes årsregnskaber samt selskabernes øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pension (LP-Info 49/14).

København S, 16. juni 2016

Mikkel Jarbøl

Administrerende direktør

Martin Teilmann Melchior

Ansvarshavende aktuar

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
 CVR-nr. 33 96 35 56
 Weidekampsgade 6
 Postboks 1600
 0900 København C

Telefon 36 10 20 30
 Telefax 36 10 20 40
 www.deloitte.dk

9.2 Erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Til ledelsen i Norli Pension Livsforsikring A/S

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 49/14 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse, afstemningsskema og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årliche omkostninger i kroner) og ÅOP (årliche omkostninger i procent) for Norli Pension Livsforsikring A/S for 2015.

Selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema er dateret den 16. juni 2016.

Vores konklusion udtrykkes med begrænset grad af sikkerhed.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen, afstemningsskemaet samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP information 49/14.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med ISAE 3000, Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt i overensstemmelse med vejledningen i LP-information 49/14 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR – danske revisorerets retningslinjer for revisors etiske adfærd (Ethiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

- selskabet beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som selskabet har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet, og årsregnskabet for 2015 samt selskabets øvrige registreringer,
- de metodemæssige valg, som selskabet har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
- selskabet har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på selskabets kunder, samt at
- selskabet har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som selskabet beregningsmæssigt har pålagt kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

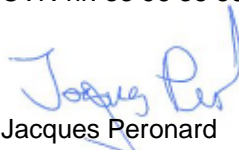
Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskema og selskabets øvrige registreringer.

København, den 16. juni 2016

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Jacques Peronard
statsautoriseret revisor

Michael Thorø Larsen
statsautoriseret revisor